

и ограничения. Заедно с икономическите има и редица социални функции. От една страна дава възможност за специфичната обществена организация - циганските групи, да контактуват помежду си, за упражняват професиите си като си осигуряват поминък. От друга - предоставя сгода за усвояване на някои културни елементи от заобикалящата социална среда, за информирането и адаптирането към чуждите, за запазване на семейно-родовото единство. Ето защо номадският или полуномадският живот е важна необходимост за циганските групи, която спомага за укрепване на вътрешното им единство.

По време на Османската империя скитащите представители на етноса са все още многобройни. Едни запазват активното си чергаруване, а други приемат нов тип получергарски начин на живот (с определено местожителство и активен чергарски живот в границите на даден регион). На живописният им живот на колела обръщат внимание не само местните жители, а и чужденците, минаващи през нашите земи. Съперничат им единствено една друга категория колонизирано от османците население – юруците (Грозданова 2003: 28-29).

„Чергарите живеят под бедни палатки от сив или черен ленен плат (черга), напоен с мазнина. Тези палатки те опъват на входа на селата или си строят колиби от дървета покрити със слама. Като изключение..... може да живеят в коли покрити с клонки или с леноно платнище. Наоколо човек вижда да се пасат воловете или биволите, които теглят тези коли... които живеещите в тях хранят. Повечето от тези чергари яздят и когато чергарстват, този керван изглежда много художествено. Начело на тази колона е въоръжен циганин, който има дори една албанска пушка, след това идват жените и децата, също яздейки и при това няколко души на един кон, след това идва една кола и останалите мъже пеша или на коне. Вместо да отиват в гостилници, нощуват на ръба на гората, където си правят бивак около голям огън...” (Ами Буе - Цит. по Марушиакова, Попов 2000: 74).

„Напускайки Шумла, отдясно минахме покрай голям цигански катун с талиги и кучета, наредени в боен ред около тях. Някои от жените се спуснаха тичешком към нас просейки милостиня по особено натрапчив начин.... Българите наричат циганите “цинганен” (Английски пътеписи 1987: 600 – Франкланд, 1827 г.).

Французинът Кузинери, посетил балканските земи през 90-те год. на XVIII век, ги описва: “Още не съм назовал всички народи, живеещи в Македония... Там се срещат голям брой цигани: през лятото те лагеруват под шатри; скитници са, обработват желязо и развиват танца и музиката....